

**Protokół nr 4/2013 z posiedzenia
Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Lubelskiego
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki
w dniu 26 sierpnia 2013 r.**

Piętnaste posiedzenie Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Lubelskiego (RST WL) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki miało miejsce w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie przy ul. Czechowskiej 19.

W posiedzeniu udział wzięło: 13 członków oraz 9 stałych zastępców członków RST. Do głosowania uprawnionych było 20 osób (na 34 którym takie prawo przysługuje). Lista członków, stałych zastępców członków i obserwatorów w Podkomitecie stanowi **Załącznik Nr 1** do protokołu, lista gości – **Załącznik Nr 2**.

Ad. 1. Otwarcie posiedzenia.

Pod nieobecność Przewodniczącego posiedzenie otworzył i prowadził **Pan Mirosław Fatyga – Wiceprzewodniczący Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Lubelskiego (RST WL) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**, Wicedyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie, Przedstawiciel Instytucji Pośredniczącej II stopnia.

Ad. 2. Przyjęcie porządku obrad.

Przewodniczący - Pan Mirosław Fatyga przedstawił proponowany porządek obrad zgodny z zaproszeniem na posiedzenie (Zaproszenie – **Załącznik Nr 3**).

1. Otwarcie i prowadzenie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Walidacja produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego pt. „*Zintegrowany Model Kulturoterapii w Pedagogice Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym*” realizowanego przez Wyższą Szkołę Zarządzania i Administracji w Zamościu w temacie – *Poszukiwanie metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży* w ramach Priorytetu VII PO KL:
 - a) Prezentacja produktu finalnego projektu - przedstawiciele Beneficjenta;
 - b) Prezentacja opinii nt produktu finalnego projektu – ekspert Pan Antoni Rutka;
 - c) Podjęcie uchwały w sprawie walidacji produktu finalnego projektu.
4. Wydanie opinii nt strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „*PI Innowacyjny model kooperacji dla rozwoju aktywności zawodowej pracowników powyżej 50 roku życia*” realizowanego przez FUDA Agnieszka Laskowska w temacie – *Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+* w ramach Priorytetu VIII PO KL:

- a) Prezentacja strategii wdrażania projektu - przedstawiciele Beneficjenta;
 - b) Prezentacja opinii eksperta nt. strategii wdrażania projektu – Pan Antoni Rutka;
 - c) Podjęcie uchwały w sprawie zaopiniowania strategii wdrażania projektu.
5. Wydanie opinii nt strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „*PI E-podręczniki szansą na rozwój szkolnictwa zawodowego w województwie Lubelskim*” realizowanego przez Narodowe Forum Doradztwa Kariery, w temacie – *Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy* w ramach Priorytetu IX PO KL:
- a) Prezentacja strategii wdrażania projektu - przedstawiciele Beneficjenta;
 - b) Prezentacja opinii eksperta nt. strategii wdrażania projektu – Pani Joanna Sobczuk;
 - c) Podjęcie uchwały w sprawie zaopiniowania strategii wdrażania projektu.
6. Sprawy różne. Wolne wnioski.
7. Zakończenie posiedzenia.

Zmian do porządku spotkania nie wniesiono. Został zatwierdzony jednogłośnie.

Ad. 3 a) Walidacja produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego pt. „Zintegrowany Model Kulturoterapii w Pedagogice Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym” realizowanego przez Wyższą Szkołę Zarządzania i Administracji w Zamościu w temacie – Poszukiwanie metod wczesnej interwencji socjalnej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży w ramach Priorytetu VII PO KL.

Produkt finalny projektu oraz *Raport końcowy ewaluacji produktu finalnego...* w wersji elektronicznej na płycie CD stanowią odpowiednio **Załącznik Nr 4 i 5.**

Na prośbę **Wiceprzewodniczącego RST** produkt finalny w imieniu beneficjenta realizującego projekt omówił **Pan Janusz Skwarek – Stały Zastępca członka RST,** przedstawiciel **Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu.**

Pan Janusz Skwarek przedstawił najważniejsze informacje o produkcie projektu posługując się przy tym prezentacją multimedialną, której wydruk stanowi **Załącznik Nr 6** do protokołu.

Pan Janusz Skwarek - Genezą przy tworzeniu produktu było stwierdzenie, że jakość życia współczesnego człowieka zależy w dużej mierze od udziału tego człowieka w kulturze, w tym ludzi młodych. Uwrażliwienie na piękno zawarte w naturze, muzyce, szeroko pojętej sztuce, czyni człowieka bogatym wewnątrznie i znacząco wpływa na jakość jego życia. Z tego powodu powstał projekt, którego efektem jest produkt finalny pod nazwą: **Zintegrowany Model Kulturoterapii w Pedagogice Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym.** Elementy składające się na produkt finalny - Zestaw materiałów edukacyjnych dla nauczycieli – podręcznik: „Model Zintegrowanej Kulturoterapii Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym”, składający się z części teoretycznej oraz praktycznej. W części teoretycznej opisane zostały podstawy teoretyczne z zakresu kulturoterapii, sprecyzowano cele i działania oraz opisano metody pracy. Do części teoretycznej wchodzi następujące rozdziały: Profilaktyka w procesie wychowania i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu; Koncepcja zintegrowanego modelu kulturoterapii młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, Komponent - budowanie systemu wartości i kompetencji społecznych; Komponent - wychowanie przez kulturę i kształtowanie kompetencji artystycznych; Komponent - edukacja nauczycieli w zakresie stosowania kulturoterapii w procesie wychowawczym.

Część praktyczną stanowi rozdział: Rezultaty i produkty. Rozdział zawiera podrozdziały szczegółowe:

- Wykorzystanie arteterapii w procesie wychowawczym – wybrane scenariusze zajęć;
- Wykorzystanie dramoterapii w procesie wychowawczym – wybrane scenariusze zajęć;
- Wykorzystanie muzykoterapii w procesie wychowawczym – wybrane scenariusze zajęć;
- Kształtowanie kompetencji społecznych u uczniów – wybrane scenariusze zajęć warsztatowych, zestaw ćwiczeń, gier i zabaw interakcyjnych;
- Mediacje szkolne – wybrane scenariusze zajęć warsztatowych.

Elementy składające się na produkt finalny:

- Zestaw programów edukacyjnych, wykorzystujących kulturoterapię jako metodę pracy wychowawczej;
- Zestaw przetestowanych procedur i dobrych praktyk współpracy instytucji działających na rzecz młodzieży zagrożonej;
- Zestaw przetestowanych procedur i dobrych praktyk w pracy z rodzicem i uczniem wykluczonym społecznie.

Problem, na który odpowiada innowacja: Produkt finalny przyczynia się do zmniejszenia występowania zjawiska zagrożenia wykluczeniem społecznym młodzieży gimnazjalnej oraz ich rodzin. Grupą społeczną objętą wsparciem jest młodzież gimnazjalna oraz rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym.

Korzyści dla uczniów wynikające z zastosowania Modelu obejmują kompetencje społeczne, które stanowią zbiór umiejętności życiowych:

- poprawę komunikacji interpersonalnej;
- umiejętności integrowania się w grupie;
- naukę odpoczynku i relaksacji;
- usprawnienie funkcji percepcyjno-motorycznych;
- poprawienie kondycji psychofizycznej, wzrost pozytywnego nastawienia do życia i wzmocnienie sił witalnych;
- zdobycie zdolności do nawiązywania więzi i przyjaźni oraz prawidłowych relacji z rówieśnikami, jak również osobami dorosłymi; pozyskanie umiejętności wychodzenia z sytuacji konfliktowych bez uciekania się do stosowania przemocy;
- asertywność, zdolność do opierania się naciskom ze strony rówieśników;
- zwiększenie jakości życia poprzez udział w kulturze;
- uwrażliwienie na muzykę i szeroko rozumianą sztukę;
- uwrażliwienie na piękno zawarte w otaczającym nas świecie;
- poprawę rezultatów w zakresie osiągnięć szkolnych.

Korzyści dla nauczycieli obejmują:

- wzrost motywacji do doskonalenia własnego warsztatu pracy;
- opanowanie nowych umiejętności praktycznego zastosowania różnych metod pracy wychowawczej z wykorzystaniem kulturoterapii, a w tym arteterapii, muzykoterapii i dramoterapii;
- umiejętności rozpoznawania problemów uczniowskich i doboru odpowiednich metod ich rozwiązywania;
- opanowanie umiejętności w zakresie ujawnienia i rozładowania zablokowanych emocji i napięć u uczniów;

- opanowanie umiejętności w zakresie integrowania grupy oraz poprawy komunikacji interpersonalnej wśród uczniów.
- Model opiera się na łącznym wykorzystaniu kilku czynników mających istotny wpływ na proces wychowawczy: systemie wartości i kompetencji społecznych;
- wychowaniu przez kulturę z uwzględnieniem kształtowania kompetencji artystycznych;
- edukacji nauczycieli na rzecz wykorzystania kulturoterapii w pracy pedagogicznej

Istota innowacji polega na zintegrowaniu działań i ich kompleksowości - zarówno w zakresie typu działań jak i odbiorców. Dlatego w skład *Modelu* wchodzi następujące elementy: Komponent budowy systemu wartości i kompetencji społecznych; Komponent wychowania przez kulturę i kształtowania kompetencji artystycznych; Komponent edukacji nauczycieli na rzecz wykorzystania kulturoterapii w pracy pedagogicznej

Użytkownicy, którzy mogą zastosować innowację - podręcznik to: nauczyciele w pracy pedagogiczno-wychowawczej w szkołach gimnazjalnych; domy kultury, organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką wykluczenia społecznego w realizowanych działaniach wychowawczych; ośrodki doskonalenia nauczycieli w procesie ich dokształcania i rozwoju kwalifikacji.

W dalszej części wystąpienia **Pan Janusz Skwarek** przeszedł do omówienia efektów testowania i wniosków, jakie z niego płyną. Poruszył również kwestię dostępności produktu finalnego dla jego przyszłych użytkowników. Stwierdził, że wyniki ewaluacji zewnętrznej wskazują na dobrą ocenę proponowanego podejścia i rozwiązań. Okazało się, że poprawie uległy wyniki szkolne młodzieży objętej projektem. Można stwierdzić, że również sytuacja wychowawcza uczniów znacznie się poprawiła. Nauczyciele otrzymali innowacyjne narzędzia do pracy wychowawczej. Prelegent zauważył, iż należy zastanowić się nad większym zaangażowaniem rodziców w proces wychowania z wykorzystaniem kulturoterapii, gdyż dotychczasowe doświadczenia nie są wystarczające. Przypomniał przy tym, że problem może wynikać z powodu, że rodzice pochodzą ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ad. 3.b Prezentacja opinii nt produktu finalnego projektu.

W tym punkcie porządku obrad głos zabrał ekspert dokonujący oceny produktu finalnego - **Pan Antoni Rutka**, który już na wstępie poinformował, że rekomendował uznać produkt finalny za zwalidowany. Przypomniał, że miał okazję oceniać również strategię wdrażania tego projektu. Wówczas to zostało zgłoszonych wiele krytycznych uwag i zastrzeżeń do strategii. Jednak po dzisiejszej prezentacji uznał, że bardzo wiele z nich zostało we właściwy sposób zrealizowanych, co dowiodło, że Beneficjent poradził sobie z zastrzeżeniami zgłaszanymi na etapie przygotowania strategii i proces testowania, przygotowania produktu wypadł pomyślnie. Stwierdził, że ocena finalna produktu wg 7 kryteriów oceny – wartość łączna przyznanych punktów jest wysoka - 3,90 na 5,0). Następnie Pan Rutka odniósł się do innych produktów finalnych wypracowanych w tym temacie. Powiedział, że na 7 jemu znanych projektów dotyczących tematu wczesnej interwencji socjalnej tylko ten projekt skupia się na bardzo określonej grupie docelowej jaką jest młodzież szkół gimnazjalnych. Wszystkie pozostałe projekty zajmowały się problematyką młodzieży zagrożonej, ale będącej wychowankami zakładów opiekuńczych. Tematem był problem usamodzielniania się wychowanków, tych zakładów opiekuńczych. W tym projekcie natomiast skoncentrowano się na problemie profilaktyki. Koncepcja profilaktyki została opracowana bardzo kompleksowo z pokazaniem, które z zastosowanych instrumentów są skuteczne. To stanowi o zalecie

produktu tego projektu – kompleksowość i skupienie się na grupie docelowej różniącej się od grup w projektach podobnych w tym temacie. W tym miejscu Pan Rutka pogratulował przedstawicielom Beneficjenta, że poradzili sobie z poprawą strategii wdrażania i wypracowaniem produktu, który jest inny od pozostałych. W uzupełnieniu Ekspert dodał, że Beneficjent walidując produkt finalny powinien odnieść się ze swoim produktem do propozycji produktów przedstawionych w innych projektach z tego zakresu w województwie. Pełna treść opinii Eksperta stanowi **Załącznik Nr 7**.

Dziękując za przedstawienie opinii Eksperta **Wiceprzewodniczący RST Mirosław Fatyga** zaprosił zebranych na posiedzeniu do zabrania głosu w sprawie przedstawionego produktu. Wobec braku zgłoszeń **Wiceprzewodniczący** zarządził przeprowadzenie głosowania.

Ad. 3.c. Podjęcie uchwały walidacji produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego pt. „Zintegrowany Model Kulturoterapii w Pedagogice Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym” realizowanego przez Wyższą Szkołę Zarządzania i Administracji w Zamościu. Projekt uchwały wraz z uzasadnieniem stanowi **Załącznik Nr 8**.

W celu przygotowania i przeprowadzenia głosowania **Wiceprzewodniczący RST Mirosław Fatyga** zaproponował wybranie 3 - osobowej Komisji Skrutacyjnej. Do składu zostały zgłoszone Panie: Celina Stasiak, Marta Jankowska i Joanna Chwaszcz. W odniesieniu do zgłoszonych kandydatur uwag nie wniesiono.

Po ukonstytuowaniu się Komisji Skrutacyjnej jej członkowie przystąpili do rozdania *Deklaracji bezstronności członka/stałego zastępcy RST* w odniesieniu do omawianego projektu. Po zwróceniu wypełnionych deklaracji, członkowie RST otrzymali karty do głosowania. Po ich uzupełnieniu i zebraniu Komisja Skrutacyjna przystąpiła do liczenia głosów. Po zakończeniu pracy Przewodnicząca Komisji – Pani Marta Jankowska odczytała protokół z głosowania – W głosowaniu udział wzięło 17 członków RST (Przedstawiciel Beneficjenta realizującego projekt nie wziął udziału w głosowaniu, pozostali nie byli obecni na Sali w trakcie głosowania, bądź nie podpisali *Deklaracji bezstronności...* Za opinią pozytywną oddano 17 głosów, nie stwierdzono głosów za opinią negatywną, wstrzymujących się i nieważnych. Protokół z głosowania, deklaracje bezstronności oraz karty do głosowania stanowią załącznik do protokołu.

Wobec powyższego **Wiceprzewodniczący Mirosław Fatyga** poinformował, że RST rekomendowała pozytywną walidację produktu finalnego projektu innowacyjnego testującego pt. „Zintegrowany Model Kulturoterapii w Pedagogice Młodzieży Zagrożonej Wykluczeniem Społecznym”. Treść podjętej uchwały Nr 13/2013 stanowi **Załącznik Nr 9**.

Ad. 4. a. Wydanie opinii nt strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „PI Innowacyjny model kooperacji dla rozwoju aktywności zawodowej pracownic powyżej 50 roku życia” realizowanego przez FUDA Agnieszka Laskowska w temacie – Metody utrzymania aktywności zawodowej pracowników w grupie wiekowej 50+ w ramach Priorytetu VIII PO KL.

Strategia wdrażania stanowi **Załącznik Nr 10**, załączniki w wersji elektronicznej na płycie CD – **Załącznik Nr 11**

Prezentacji strategii wdrażania projektu dokonał przedstawiciel Beneficjenta – **Pani Agnieszka Laskowska**. Wydruk pełnej wersji prezentacji stanowi **Załącznik nr 12**.

Na wstępie prelegentka przypominała cel ogólny projektu: Zwiększenie skuteczności utrzymania aktywności zawodowej pracujących kobiet po 50. roku życia w przedsiębiorstwach sektora MMŚP z woj. lubelskiego. Użytkownikami są mikro, małe

i średnie przedsiębiorstwa, zaś odbiorcami - kobiety w wieku powyżej 50. roku życia, zatrudnione w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach, w wymiarze docelowym również u innych pracodawców spoza MŚP. Pani Laskowska przytoczyła także założenia projektu - Ideą przedsięwzięcia jest wypracowanie nowoczesnego pakietu instrumentów informatyczno - psychologicznych służących zarządzaniu wiekiem, który byłby prosty, przyjazny w użytkowaniu i spełniałby zapotrzebowanie obu stron procesu. W ten sposób firmy miałyby zapewniony skuteczny transfer wiedzy pomiędzy pokoleniem 50+, a nową kadrą przychodzącą do firm, po drugie pomogłoby to wydłużyć aktywność zawodową kobiet 50+, poprzez dostrzeżenie ich potencjału polegającego na doświadczeniu w kwestii procesów, produktów i usług. Chodzi też o to, aby takie osoby chciały się dzielić swoją wiedzą z młodszym pokoleniem i aby ta współpraca opierała się na wypracowanych modelach. Pierwszą częścią realizacji projektu był raport badawczy, który miał dowiedzieć, czy przyjęta teza ma odzwierciedlenie w rzeczywistości. Z tego powodu przeprowadzono wywiady pogłębione wśród 80 kobiet powyżej 50 roku życia i 10 podmiotów, które zatrudniają takie kobiety. Okazuje się, że wiek nie jest barierą, która stwarza ryzyko utraty zatrudnienia, natomiast powoduje pewne utrudnienia w postaci stanu zdrowia, zdolności do dłuższych godzin pracy, łatwości w uczeniu się. Okazało się, że zarządzanie wiekiem w przedsiębiorstwach nie jest działaniem świadomym zarówno dla kobiet, jak i przedsiębiorców. Kobiety przekazują swoją wiedzę młodszym pracownikom, ale jest to proces nienazwany. Zarówno kobiety, jak i przedsiębiorcy wskazują inne cechy, które są z ich punktu widzenia najbardziej pożądane w danym miejscu pracy. Uwzględniając wyniki raportu stworzona została wstępna wersja produktu finalnego nazwana roboczo - KONSULTANT HR – informatyczne narzędzie wspomagające zarządzanie wiekiem. Aplikacja zawiera materiały merytoryczne, rozwiązania informatyczne, które pomagają stronom procesu - kobietom 50+, młodszym pracownikom i firmom wdrożyć proces zarządzania wiekiem w firmie, pokazując krok po kroku, w jaki sposób ten proces powinien być wdrażany. Jest to model, który zakłada w prowadzenie m. inn. intermentoringu i wprowadzenie rozwiązania współpracy pomiędzy kobietą 50+ a młodszym pracownikiem w firmie w szczególności poprzez realizację projektów (tak nazywa się w tym narzędziu zadania), z którymi pracownicy mają doczynienia. Te zadania zostają wygenerowane przez kierownictwo, bądź dział HR, następnie zostaje utworzony zespół do jego wykonania, a po wykonaniu zadania wyniki znajdują odzwierciedlenie w zaproponowanych rozwiązaniach. Po wykonaniu zadania obie strony otrzymują ocenę swojej pracy i jakości wykonywanych w ramach tego zespołu czynności. Ostatnim elementem systemu jest tworzenie w firmach bazy dobrych praktyk – zadań, które w zespołach intermentoringowych mogą być wykonywane. Kolejnym elementem realizującym technicznie model jest opracowanie testów psychometrycznych. Zaproponowane 13 testów psychometrycznych ma za zadanie przede wszystkim diagnozować potencjał pracownika i posiadane umiejętności w zakresie asertywności, kreatywności, samodzielności, dobrej komunikacji, radzenia sobie ze stresem, zdolności współpracy, zarządzania czasem oraz zdolności przywódczych. Występowanie cechy określane jest w podziale na 3 poziomy: wysoki, średni, bądź niski. Po dokonaniu diagnozy następuje etap dobierania pracowników w pary. Dział HR lub kierownictwo typuje osoby z których mogą zostać wskazane pary. Test pokazuje, jakie są szanse na skuteczną współpracę takiej pary. Należy zaznaczyć, że wszystkie testy psychometryczne nie oceniają, czy ktoś jest dobry, czy zły, nie wytykają deficytów, tylko uwidaczniają określone predyspozycje i właściwości badanych.

Ostatnia część aplikacji to szkolenia e- learning i poradniki metodyczne poświęcone kluczowym zagadnieniom wspomagającym wdrażanie systemu zarządzania wiekiem, skierowane odrębnie do 4 różnych grup zawodowych:

- a. kadry zarządzającej/właścicieli/pracodawców,
- b. pracowników działu HR/personalnego,
- c. pracowników w wieku 50 lat i więcej

d. pracowników w wieku do 49 roku życia.

Szkolenia e-learning każdy pracownik wchodzący w procesy zarządzania wiekiem powinien przeanalizować.

W opinii uczestników testowania z fokusów i grup roboczych, w których wzięło udział 40 osób produkt jest interesujący, aplikacja jest oceniana jako łatwa, ciekawa i przyjemna. Szkolenia e-learningowe cieszą się powodzeniem ze względu na innowacyjną formę, dlatego, że są ciekawe i inne niż dotychczas stosowane. Testy diagnozujące kompetencje, jak i grupujące w pary w opinii badanych mogą znaleźć zastosowanie w procesach rekrutacji, jak i zwykłej współpracy.

Jak zapewniła Pani Agnieszka Laskowska produkt został przygotowany przez grono ekspertów – chodziło o to, aby były to osoby o wysokich kwalifikacjach, nie tylko teoretycy, ale również praktycy.

Na zakończenie wystąpienia prelegentka poprosiła **Pana Piotra Lewandowskiego - Prezesa firmy ITERUM Sp. z o.o.** o przedstawienie aplikacji, którą można przeglądać za pośrednictwem Internetu, ale również korzystać z niej lokalnie na lokalnych komputerach, czy serwerach zainstalowanych w firmie.

Dziękując za przybliżenie strategii i produktu finalnego **Wiceprzewodniczący RST – Pan Mirosław Fatyga** poprosił o zabranie głosu eksperta, który dokonał oceny strategii wdrażania ww. projektu.

Ad. 4.b Prezentacja opinii nt produktu finalnego projektu. Treść opinii stanowi **Załącznik nr 13.**

Ekspert - Pan Antoni Rutka przyznał, że nieco rozczarował się przedstawioną prezentacją w części dotyczącej strategii wdrażania projektu innowacyjnego. Przyznał, że przygotowana przez niego opinia zawiera bardzo dużo zastrzeżeń. Pomimo, że produkt jest ciekawy i przygotowany na wysokim poziomie, jest tylko jednym z wielu – 6 zwalidowanych już produktów, które funkcjonują na rynku w temacie zarządzania wiekiem. Obowiązkiem Beneficjenta było odniesienie się do tychże walidowanych produktów i wykazanie na ile przedstawiona propozycja jest inna od tych, które istnieją. Drugim zastrzeżeniem było udowodnienie, że przedsiębiorcy rzeczywiście (poza objętymi testowaniem) będą zainteresowani właśnie tym produktem. Niejasne pozostaje z czego takowe przekonanie ma wynikać. Zdaniem Oceniającego bez pozyskania partnera instytucjonalnego nie będzie to możliwe. Z jego doświadczenia wynika, że włączenie się partnera instytucjonalnego było w stanie poprawić znacznie szanse zapewnienia trwałości oraz skuteczności w procesie upowszechnienia i włączenia produktu finalnego do powszechnej praktyki. Cechą projektów innowacyjnych jest to, że mają one sprawdzić zweryfikować narzędzia środka interwencji, które Beneficjent zaproponował i zweryfikował jako dobre rozwiązanie.

Ekspert zaznaczył, że sprawa pozyskania partnera jest kluczową w jego opinii, a pozostałe uwagi mają charakter techniczny – tak jak wskazania dotyczące owskaźnikowania, z którymi Beneficjent bez problemu powinien sobie poradzić.

Ad vocem **Pani Agnieszka Laskowska** stwierdziła w sprawie odniesienia proponowanego rozwiązania do walidowanych produktów, że to w poprawionej wersji strategii znajdzie się odpowiednie porównanie. W odniesieniu do zarzutu braku partnerstwa przedstawicielka Beneficjenta zapewniła, że partner jest poszukiwany. Na etapie testowania produkt nie był jeszcze gotowy i dlatego partner nie był poszukiwany. W opinii Beneficjenta najbardziej pożądane byłyby tutaj organizacje pracodawców, bądź izby gospodarcze. Na chwilę obecną Beneficjent posiada deklaracje dwóch organizacji, które zaoferowały wsparcie w realizacji projektu i jego upowszechnieniu.

Odnosnie uwagi o trwałość projektu – kto będzie utrzymywał i administrował produktem, Pani Laskowska wyjaśniła, że Beneficjentowi zależy na pozyskaniu takiego partnera, który w ramach działalności statutowej będzie się zajmował przedsiębiorczością i zasobami ludzkimi.

Następnie przedstawicielka Beneficjenta poprosiła o wyznaczenie terminu w którym partner instytucjonalny powinien zostać znaleziony.

Ekspert – Pan Antoni Rutka przypomniał, że ocena strategii zawiera rekomendację warunkowego przyjęcia z określonymi warunkami. Jednym z tych kluczowych warunków jest partnerstwo. Na etapie weryfikacji poprawionej strategii Beneficjent musi przedstawić informację, że już posiada odpowiedniego partnera i udowodnić to stosownym pismem-porozumieniem. Trzeba pamiętać, że w przypadku projektów testujących, gdzie powstanie nowy produkt musi być dysponent, który jest w stanie zapewnić powszechny dostęp i finansowanie kosztów utrzymania produktu – narzędzia. Pomiędzy posiedzeniem RST, a ostatecznym zatwierdzeniem strategii przez Instytucję Organizującą Konkurs, Beneficjent musi dać gwarancję, że problem zostanie rozwiązany.

W nawiązaniu do problemu pozyskania partnera głos zabarała **Pani Marta Jankowska** reprezentująca w Podkomitecie Związek Rzemiosła Polskiego – organizację pracodawców.

Pani Marta Jankowska stwierdziła, że mnogość podręczników i narzędzi, które są do wykorzystania przez przedsiębiorstwo np. 80 pytań w teście, skutecznie zniechęca małe firmy, które przecież dominują w województwie lubelskim.

W opinii Pani Jankowskiej Beneficjent powinien skupić się na pokazaniu tych elementów, korzyści, które będą szczególnie istotne dla mikro i małych firm. Na tym możnaby oprzeć strategię pozyskiwania partnerów.

Pani Agnieszka Laskowska przyznała, że rzeczywiście ilość materiału w formie podręcznika jest duża, jednak eksperci tworzący założenia tego produktu odstąpili od konieczności przejścia szkoleń i przeczytania podręcznika. Przyjęto również założenie, że jeśli materiałów jest za dużo, to zostanie to sprawdzone w trakcie testowania. Obecnie konstrukcja podręczników jest dwukolorowa – jednym kolorem oznaczone jest to, co jest ważne, drugim kolorem zapisano to, co jest dla osób zainteresowanych.

W kwestii korzyści dla przedsiębiorcy to jest nią transfer wiedzy pomiędzy pokoleniami - aby pracownik 50+ czuł się potrzebny, uczył młodych i nie odchodził.

Pani Dorota Wróbel reprezentująca powiaty z terenu województwa zapytała przedstawiciela Beneficjenta, czy są już jakieś pomysły na lepsze dostosowanie produktu do struktury wielkości firm w województwie?

Pani Marta Jankowska uzupełniła, że w małych firmach nie trzeba robić testów komputerowych, aby wiedzieć, czy pracownicy ze sobą współpracują, czy nie. Produkt powinien cechować się w tym przypadku korzyścią dla pracodawcy, a nie pracownika, aby ten pierwszy zechciał się nim zainteresować.

Pani Agnieszka Laskowska stwierdziła, że być może błędem na etapie opracowywania projektu było założenie, że grupa odbiorców ma odpowiadać strukturze MSP na terenie województwa lubelskiego. Rzeczywiście produkt jest w niedużym stopniu dostosowany do mikro i małych przedsiębiorstw – ciężko jest wskazać mikroprzedsiębiorstwo, gdzie zatrudnia się pracownika 50+ i młodego pracownika, między którymi będzie zachodził transfer wiedzy. Dodała również, że przedmiotem dyskusji na panelu ekspertów była kwestia korzyści dla przedsiębiorstw. Podkreślano, że korzyść musi być przede wszystkim dla przedsiębiorcy, aby chciał wdrażać omówione elementy zarządzania wiekiem, ale pracownicy muszą czuć się w tym procesie dobrze.

Pani Dorota Wróbel reprezentująca powiaty z terenu województwa zapytała przedstawiciela Beneficjenta, czy są już jakieś pomysły na lepsze dostosowanie produktu do struktury wielkości firm w województwie?

W odpowiedzi Pani **Agnieszka Laskowska** powiedziała, że wszystko, co miało zostać zmienione na obecną chwilę zostało zmienione. Można jeszcze dać wybór osobie kierującej do parowania i do testowania, jakie kompetencje chce zmierzyć i jaką liczbą pytań testowych to zrobić.

Wobec wyczerpania głosów w dyskusji **Wiceprzewodniczący Mirosław Fatyga** zarządził przejście do głosowania.

Ad. 4.c Podjęcie uchwały w sprawie zaopiniowania strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „PI Innowacyjny model kooperacji dla rozwoju aktywności zawodowej pracownic powyżej 50 roku życia” realizowanego przez FUDA Agnieszka Laskowska. Projekt uchwały wraz z uzasadnieniem stanowi **Załącznik nr 14.**

Komisja Skrutacyjna podjęła czynności związane z przeprowadzeniem głosowania. Po zakończeniu pracy **Przewodnicząca Komisji Skrutacyjnej – Pani Marta Jankowska** odczytała protokół z głosowania - W głosowaniu udział wzięło 18 członków RST (Przedstawiciel Beneficjenta realizującego projekt nie wziął udziału w głosowaniu, pozostali nie byli obecni na Sali w trakcie głosowania, bądź nie podpisali *Deklaracji bezstronności...* Za opinią pozytywną oddano 2 głosy, za opinią warunkową – 10 głosów, za opinią negatywną - 5 głosów, wstrzymujących się – 1, głosów nieważnych nie stwierdzono. Protokół z głosowania, deklaracje bezstronności oraz karty do głosowania stanowią załącznik do protokołu.

Podsumowując wyniki głosowania **Wiceprzewodniczący Mirosław Fatyga** stwierdził, że większością głosów RST rekomendowała zatwierdzenie warunkowe strategii z zastrzeżeniem wprowadzenia zmian przedstawionych w uzasadnieniu do projektu uchwały.

Treść podjętej uchwały Nr 14/2013 stanowi **Załącznik nr 15.**

Ad. 5.a Prezentacja strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „PI E-podręczniki szansą na rozwój szkolnictwa zawodowego w województwie Lubelskim” realizowanego przez Narodowe Forum Doradztwa Kariery, w temacie – *Modernizacja oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego/regionalnego rynku pracy* w ramach Priorytetu IX PO KL

Strategia wdrażania stanowi **Załącznik Nr 16, załączniki w wersji elektronicznej na płycie CD – Załącznik Nr 17**

W imieniu Beneficjenta głos zabrał **Pan Dominik Postaremczak**, który przypomniał, najważniejsze informacje o projekcie. Liderem projektu jest Narodowe Forum Doradztwa Kariery, a partnerami Wschodni Klub Techniki i Racjonalizacji w Zamościu oraz INNOWACJA Polska Sp. z o.o Okres realizacji projektu to 1 stycznia 2013 r. do 30 czerwca 2015 r. Główny problem, na który odpowiada projekt jest brak e-podręczników do kształcenia zawodowego, brak systemowych rozwiązań przy tworzeniu, aktualizacji treści oraz dostosowywaniu podręczników do potrzeb gospodarki i pracodawców w poszczególnych zawodach; cyfrowa przepaść między sposobami postrzegania świata i sposobów uczenia się przez młode pokolenie i dorosłych. Innowacyjność tego projektu polega na tym, że założono permanentną współpracę pracodawców w aktualizowaniu wiedzy. Prelegent, przedstawiciel Beneficjenta, w trakcie wystąpienia posłużył się prezentacją multimedialną, której wydruk stanowi **Załącznik nr 18** do protokołu.

Elementami produktu finalnego - „elementami innowacyjnymi” projektu są trzy e - podręczniki dla uczniów szkół zawodowych kształcących się w zawodach z branży budowlanej: technik budownictwa, murarz – tynkarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie. Poza tym na produkt finalny składają się model aktualizacji treści e-podręczników przy udziale pracodawców; podręcznik metodyczny dla nauczycieli wraz z modelowymi konspektami zajęć; Innowacyjna Platforma Internetowa (IPI).

Produkt finalny to również elementy nieinnowacyjne: 2 programy szkoleń dla nauczycieli, szkolenia techniczne związane z obsługą narzędzi opracowanych w ramach projektu, szkolenia miękkie dotyczące barier w korzystaniu z multimediiów.

Innowacyjność projektu przejawia się przede wszystkim w wykreowaniu niespotykanych do tej pory narzędzi i metod wspierania edukacji (a w dłuższej perspektywie czasowej – adaptacyjności pracowników) oraz sposobów oddziaływania na problemy szkolnictwa zawodowego i rynku pracy. Fakt opracowania e-podręczników do kształcenia zawodowego jest innowacyjny na poziomie województwa (działania takie są obecnie realizowane m.in. w woj. zachodniopomorskim – zawód: technik hotelarstwa). Innowacyjne jest także systemowe i systematyczne zaangażowanie pracodawców w proces tworzenia i aktualizacji materiałów dydaktycznych do kształcenia zawodowego.

Odbiorcami produktu są uczniowie szkół zawodowych (technicznych i zasadniczych) z terenu woj. lubelskiego, kształcący się w w/w zawodach związanych z branżą budowlaną; Użytkownikami - nauczyciele zawodów w szkołach zawodowych i kierownicy kształcenia zawodowego (praktycznego) z woj. lubelskiego oraz pracodawcy mający jednostki organizacyjne w woj. lubelskim, których profil działalności gospodarczej jest związany z branżą budowlaną, w tym szczególnie ci, którzy uczestniczą w procesie kształcenia zawodowego.

W trakcie wypowiedzi przedstawiony został również **Plan działań w procesie testowania**

Zadanie	LICZBA UCZESTNIKÓW I CZAS TRWANIA
Szkolenia dla nauczycieli	Liczba: 18 nauczycieli – po 2 z każdej placówki. Zakres: Zastosowania oraz sposoby użytkowania produktu finalnego, w szczególności korzystania z IPI i e-podręczników. Czas: Szkolenie przewidziane jest na 2 dni (2x8h). Jedna grupa szkoleniowa będzie liczyć 9 osób, (wrzesień 2013).
Zakup wyposażenia technicznego dla szkół	Szkoły zawodowe uczestniczące w procesie testowania produktu finalnego otrzymają zestaw edukacyjny składający się z: <ul style="list-style-type: none"> ▪ laptopa z oprogramowaniem – 9 sztuk, ▪ tablicy interaktywnej/multimedialnej – 9 sztuk, ▪ rzutnika multimedialnego – 9 sztuk. Czas: wrzesień 2013
Testowanie w szkołach przez uczniów i nauczycieli	Liczba: 18 nauczycieli, minimum 270 uczniów kształcących się w w/w wymienionych zawodach (9 klas/oddziałów). Czas: 1 rok szkolny (2013/2014);
Aktualizacja e-podręczników przy udziale pracodawców	Liczba: 20 pracodawców związanych z branżą budowlaną posiadający jednostki organizacyjne na terenie woj. lubelskiego; Czas: obrady będą odbywać się co 3 miesiące w okresie od września 2013 do czerwca 2014.

W dalszej części wystąpienia **Pan Dominik Postaremczak** odniósł się do uwag jakie zgłosił Ekspert dokonujący oceny Strategii wdrażania ww. projektu Pani Joanna Sobczuk. Szczegóły znajdują się w **Załączniku nr 18** slajdy 16 – 28.

Pan Arkadiusz Wiecha – Członek RST reprezentujący **Narodowe Forum Doradztwa Kariery** dodał, że bardzo ważna jest współpraca uczeń- nauczyciel-pracodawca. Umożliwia to portal internetowy, który został podzielony na 3 strefy – strefa dla ucznia, poradnik metodyczny dla nauczycieli i strona dla pracodawcy. Innowacją projektu jest fakt, że w całym procesie testowania e-podręcznika będą mogli wziąć udział pracodawcy. Celem twórców podręcznika jest zapewnienie bogactwa treści multimedialnych, aby łatwo można było dotrzeć do osób młodych dla których zmieniły się sposoby nauki. Same podręczniki wpisują się w podstawę programową. Portal został opatrzony dużą liczbą filmów instruktażowych, które posiadają linki do portalu You Tube. Dzięki temu uczeń może na bieżąco podpatrywać, jak określone czynności są wykonywane przez fachowców. Pracodawcy są zainteresowani tą formą przekazu, ponieważ to w ich interesie leży, aby uczniowie szkół zawodowych uczyli się na ich produktach. Nauczyciele i pracodawcy będą mogli sprawdzać ucznia – statystyki odwiedzin.

Ad. 5.a Prezentacja opinii eksperta nt. strategii wdrażania projektu

W nawiązaniu do odniesienia się przez Beneficjenta do uwag Eksperta w trakcie prezentacji strategii, głos zabrała **Pani Joanna Sobczuk**, która oceniała ww. strategię wdrażania. Pełna ocena Eksperta dotycząca strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „*PI E-podręczniki szansą na rozwój szkolnictwa zawodowego w województwie Lubelskim*” stanowi **Załącznik nr 19**.

Pani Joanna Sobczuk – stwierdziła, że ocena strategii została rekomendowana pozytywnie z uwagami dotyczącymi 3 punktów – uzasadnienia, wskaźników oraz opisie innowacji. Zastrzegła, że do tych uwag znalazło się odniesienie w prezentacji Beneficjenta. Komentując uzasadnienie realizacji projektu powiedziała, że pozostaje niejasne dlaczego produkt przygotowany przez Beneficjenta dotyczy branży budowlanej. Poza tym produkt, jak oceniła Pani Ekspert jest „perspektywiczny” i wpisuje się w nową metodykę nauczania, która aktywizuje ucznia bardziej obrazkowo i multimedialnie. Zapytała również o koszt utrzymania narzędzia z którego będą korzystać nauczyciele, pracodawcy i uczniowie oraz kto będzie go ponosił i administrował.

Pan Dominik Postaremczak wyjaśnił, że po okresie realizacji projektu przewidziano kilka źródeł finansowania e-podręczników. Z jednej strony mogą to być organizacje pracodawców, którym zależy, aby uczniowie stosowali ich materiały w pracy zawodowej.

Pan Arkadiusz Wiecha uzupełnił, że domena została wykupiona na stronie www.edukacja.cyfrowa.pl i na niej umieszczono wszystkie treści związane z e podręcznikami. Istnieje jednocześnie grono firm nie tylko z regionu, ale o zasięgu światowym, które są zainteresowane w tym, aby umieszczać swoje produkty na portalu, a w perspektywie nawet przejąć portal. Beneficjent pozostaje jednak na stanowisku, że portal powinien przede wszystkim służyć sferze edukacji i oświaty.

Pani Dorota Wróbel zapytała o filmy, do których linki znajdują się w e-podręcznikach. Zainteresowanie wzbudziła kwestia praw autorskich do tych filmów oraz gwarancja, że nie zostaną stamtąd usunięte.

Pan Arkadiusz Wiecha wyjaśnił, że administracją strony będzie zajmował się nauczyciel – moderator, który nie pozwoli, na dowolność w zamieszczaniu filmów w e-podręcznikach. Filmy mają mieć przede wszystkim charakter instruktażowy, a nie reklamowy dla konkretnych produktów. Istnieje także możliwość, że część filmów nakręcą sami uczniowie.

Kwestie prawne związane z umieszczaniem filmów również są przedmiotem bieżących konsultacji.

Wobec braku nowych głosów w dyskusji **Wiceprzewodniczący RST - Pan Mirosław Fatyga** poprosił Przewodniczącą Komisji Skrutacyjnej o przeprowadzenie głosowania.

Ad. 5.c. Podjęcie uchwały w sprawie zaopiniowania strategii wdrażania projektu innowacyjnego testującego pt. „PI E-podręczniki szansą na rozwój szkolnictwa zawodowego w województwie lubelskim”. Projekt uchwały wraz z uzasadnieniem stanowi **Załącznik nr 20.**

Po przeprowadzonym głosowaniu **Przewodnicząca Komisji Skrutacyjnej – Pani Marta Jankowska** odczytała protokół z głosowania - W głosowaniu udział wzięło 17 członków RST (Przedstawiciel Beneficjenta składającego strategię do oceny nie wziął udziału w głosowaniu, pozostali nie byli obecni na Sali w trakcie głosowania, bądź nie podpisali *Deklaracji bezstronności...* Za opinią pozytywną oddano 11 głosów, za opinią warunkową – 5 głosów, za opinią negatywną - głosów nie stwierdzono, wstrzymujących się 1, głosów nieważnych nie stwierdzono. Protokół z głosowania, deklaracje bezstronności oraz karty do głosowania stanowią załącznik do protokołu.

Podsumowując wyniki głosowania **Wiceprzewodniczący Mirosław Fatyga** stwierdził, że większością głosów RST rekomendowała akceptację warunkową strategii.

Treść podjętej uchwały Nr 15/2013 wraz z uzasadnieniem stanowi **Załącznik nr 21.**

Ad. 6 .Sprawy różne. Wolne wnioski.

Żadnych spraw nie wniesiono.

Ad. 7. Zakończenie posiedzenia.

Dziękując za udział w XV posiedzeniu Sieci **Wiceprzewodniczący Mirosław Fatyga** zakończył obrady.

Protokół przygotował:

Grzegorz Krzykała

**Wiceprzewodniczący
Regionalnej Sieci Tematycznej
Województwa Lubelskiego**

Mirosław Fatyga